

siffrorna vid exempelvis kungliga bröllop och begravningar gör den saken klar. Och det är, kan med rätta sägas, en i det hela oskyldig förströelse det här gäller; i sakens natur ligger att nyheterna i regel blir menlösa och idylliska; om de människor som ser och läser om dessa ting påverkas på något sätt, är det väl snarast i riktning mot ett slags slö dygdighet, som i varje fall inte är samhällsfarlig. Även avsatta monarker, liksom filmstjärnor, är "nyheter" i speciell grad.

En risk finns naturligtvis, som vid all illusionism, att leken skall bli allvar. Just därför att monarken tjänstgör om symbol, står utanför partierna, utanför striden, upphöjes hans egenskaper; det blir naturligt att skildra honom som personifikationen av allt gott, som den äkta svenska vilken svenskarna fantiserar om i sånger och festal. Det uppstår, som Rickard Sandler yttrade vid 1944 års socialdemokratiska partikongress, "ganska devota föreställningar om att det är någon särskild art av högre visdom som utstrålar från kungamaktens sida". En fara är att monarken tror sig vara denna idealgestalt och därför kallad att leda, att han i en servil omgivning och i den nöjesfattiga och nöjeslystna massa som i

kungliga evenemang har en bilig teater tror sig se ett folk som väntar på ett ord från ovan. En fara är att omgivningen, den personliga och den politiska, skall paralyseras av myten och bli inte bara uppvaktande, utan eftergiven och lydaktig. Värst är den fara som består i att stora folkgrupper i ett beträngt läge skall ta högtidsfraserna för realitet och, som det hette i hela landet vid kungens uttalande under vinterkriget 1940, i kungliga ord se "kungsord".

Att dessa faror finns vet vi av erfarenhet senast från det andra världskriget och från skandalerna efter Gustaf V:s död. För närvarande vore det absurd att spåra något sådant. Den nuvarande monarkens detaljintresse och plikttrohet döler förvisso inga oroande aspirationer. De fetaste fraserna är diskrediterade; en paradoxal konsekvens av Haijbyaffären är att den avlidne kungens statskloket är mindre propagerad än tidigare. Det är svårt att tänka sig att inom överskådlig framtid några risker av större betydelse kan komma från det monarkiska systemet.

Hur står partierna och folket till statskicket? Är det rimligt att börja en aktion för en ändring av regimen, såsom de först berörda artiklarna hävdar?

Somerset Maugham

SKICKLIG, läsbar, en duktig hantverkare, det är ord som Maugham ofta använt som självkaraktäristik. De verkar anspråklösa, men är det knappast. En konstnär skall främst vara kunnig i sitt yrke, inte förkunna eller hetsas av en tro eller ett nytt perspektiv på livet, menar Maugham. Detta program kan föras tillbaka till ungdomsårens upplevelse av determinism och meningslöshet, enligt memoarerna ("The Summing Up") förmedlad av författare som Darwin, Spencer, bröderna Goncourt och Maupassant. Maugham kan räknas till den stora grupp av 1800-tals idealister som knäcktes av insikten att vad de lärt sig och litat på var illusioner. Men det kan likaväl sägas att Maugham saknar det drag av storhet som kunnat utnyttja pessimismen och den kvarstående mänskliga medkänslan; han blev torr, cynisk och någon gång generat sentimental. Den bok som skildrar själva brytningen ("Of Human Bondage") är en stor passionshistoria, en av de mest betydande engelska romanerna från början av seklet. Tillverkningen av böcker och skådespel blev sedan allt snabbare och tekniskt kompetentare. Några av romanerna och novellerna är lysande i sin konstfärdighet och precision; vad som saknas är just den lidelse som Maugham underkänner, och man frågar sig varför han skriver så ivrigt. Bakom det perfekta hantverket skymtar en man

Till Somersets Maughams åttiårsdag, som infaller på måndagen, har hans engelska förlag utgivit ett rikhaltigt men nyckfullt arvval av hans romaner.

med intelligens, tolerans, förtäelse och generositet — litet för behärskad eller hämmad eller begränsad. Som producent av trivsamt läsning för lugna dagar är Maugham kanske främst i världen jämte Simenon.

Till åttiårsdagen har Heinemanns förlag utgivit valda romaner av Maugham i tre band (45 shilling). Underligt nog är "Of Human Bondage" inte med i samlingen.

HERBERT TINGSTEN